

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

1. märts 2016*

Apellatsioonkaebus — Iraani Islamivabariigi suhtes võetud piiravad meetmed — Loetelu isikutest ja üksustest, keda rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine puudutab — Rakendusmäärus (EL) nr 945/2012 — Õiguslik alus — Kriteerium, mis käsitleb Iraani valitsuse toetamist rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt

Kohtuasjas C-440/14 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 23. septembril 2014 esitatud apellatsioonkaebus,

National Iranian Oil Company, asukoht Teheran (Iraan), esindaja: advokaat J.-M. Thouvenin,

apellant,

teised menetlusosalised:

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Bishop ja V. Piessevaux,

kostja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Aresu, D. Gauci ja L. Gussetti, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetluse astuja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident A. Tizzano, kodade presidendid R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, D. Šváby, F. Biltgen ja C. Lycourgos, kohtunikud A. Rosas (ettekandja), E. Juhász, J. Malenovský, M. Safjan, M. Berger ja S. Rodin,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 28. aprilli 2015. aasta kohtuistungil esitatud,

olles 3. septembri 2015. aasta kohtuistungil ära kuulunud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

- 1 Apellatsioonkaebuses palub National Iranian Oil Company (edaspidi „NIOC“) tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 16. juuli 2014. aasta otsuse National Iranian Oil Company vs. nõukogu (T-578/12, EU:T:2014:678, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“), millega Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi, milles ta palus teda puudutavas osas tühistada esiteks nõukogu 15. oktoobri 2012. aasta otsuse 2012/635/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 282, lk 58, edaspidi „vaidlusalune otsus“), ja teiseks nõukogu 15. oktoobri 2012. aasta rakendusmääruse (EL) nr 945/2012, millega rakendatakse määrust (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 282, lk 16, edaspidi „vaidlusalune määrus“).

Vaidluse taust

- 2 Üldkohus tuletas vaidluse tausta vaidlustatud kohtuotsuses meelde järgmiselt:
 - „3 ÜRO Julgeolekunõukogu (edaspidi „julgeolekunõukogu“) võttis 9. juunil 2010 vastu resolutsiooni 1929 (2010) (edaspidi „resolutsioon 1929“), millega laiendatakse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega 1737 (2006), 1747 (2007) ja 1803 (2008) kehtestatud piiravate meetmete kohaldamisala ning kehtestatakse Iraani Islamivabariigi vastu suunatud täiendavad piiravad meetmed.
- 4 Euroopa Ülemkogu rõhutas 17. juunil 2010 oma süvenevat muret seoses Iraani tuumaprogrammiga ja tervitas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1929 vastuvõtmist. Euroopa Ülemkogu tuletas meelde oma 11. detsembri 2009. aasta deklaratsiooni ja kutsus Euroopa Liidu Nõukogu võtma meetmeid resolutsioonis 1929 ette nähtud meetmete rakendamiseks, ning samuti kaasnevaid meetmeid, et toetada läbirääkimiste teel lahenduse leidmist kõikidele probleemidele, mis seonduvad Iraani Islamivabariigi tuuma- ja raketiprogramme toetavate tundlike tehnoloogiate väljatöötamisega. Need meetmed peaksid keskenduma kaubandusele, finantssektorile, Iraani transpordisektorile, nafta- ja gaasitööstuse võtmesektoritele ning täiendavalt ka Iraani revolutsioonilisele kaardiväekorpusele.
- 5 Nõukogu võttis 26. juulil 2010 vastu otsuse 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP (ELT L 195, lk 39), mille II lisas on loetletud isikud ja üksused – lisaks I lisas loetletud isikutele ja üksustele, kelle on kindlaks määranud julgeolekunõukogu või resolutsiooni 1737 (2006) alusel moodustatud sanktsioonide komitee –, kelle rahalised vahendid külmutatakse. Otsuse põhjenduses 22 on viidatud resolutsioonile 1929 ja märgitud, et nimetatud resolutsiooni kohaselt on Iraani energiasektorist saadud tulude ja Iraanis tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast tundlike tuumaenergiaalaste tegevuste rahastamise vahel potentsiaalne seos.
- 6 23. jaanuaril 2012 võttis nõukogu vastu otsuse 2012/35/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413 (ELT L 19, lk 22). Selle otsuse põhjenduse 13 kohaselt tuleks Euroopa Liitu sisenemise piiranguid ning rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist kohaldada täiendavate isikute ja üksuste suhtes, kes toetavad Iraani valitsust, et võimaldada valitsusel jätkata tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast tundlikku tuumaenergiaalast tegevust või tuumarelva kandevahendite väljatöötamist, eelkõige isikute ja üksuste suhtes, kes toetavad Iraani valitsust rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt.

- 7 Otsuse 2012/35 artikli 1 lõike 7 punkti a alapunktiga ii lisati otsuse 2010/413 artikli 20 lõikele 1 alljärgmine punkt, milles on ette nähtud, et külmutatakse järgmistele isikutele ja üksustele kuuluvad rahalised vahendid:
- „c) I lisa nimetatud muud isikud ja üksused, kes toetavad Iraani valitsust, ning nendega seotud isikud ja üksused, kes on loetletud II lisa.“
- 8 Sellest tulenevalt võttis nõukogu 23. märtsil 2012 EL toimimise lepingu alusel vastu määruse (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 961/2010 (ELT L 88, lk 1). Otsuse 2012/35 artikli 1 lõike 7 punkti a alapunkti ii rakendamiseks on selle määruse artikli 23 lõikes 2 ette nähtud, et külmutatakse rahalised vahendid, mis kuuluvad IX lissasse kantud isikutele, üksustele ja asutustele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad:
- „d) on muud isikud, üksused või asutused, kes toetavad Iraani valitsust rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt, või on nendega seotud isikud või üksused.“
- 9 15. oktoobril 2012 võttis nõukogu vastu [vaidlusaluse] otsuse. Selle otsuse põhjenduses 16 on ette nähtud, et otsuse 2010/413 II lisa esitatud loendisse isikutest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, tuleks lisada uued isikud ja üksused, eeskätt Iraani riigi omandis olevad nafta- ja gaasisektoris tegutsevad üksused, kuna nad on Iraani valitsusele oluliseks tuluallikaks.
- 10 [Vaidlusaluse] otsuse artikli 1 lõike 8 punktiga a muudeti otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti c, milles on selle tulemusel ette nähtud, et piiravate meetmete subjektid on:
- „c) I lisa nimetatud muud isikud ja üksused, kes toetavad Iraani valitsust ning nende omanduses või kontrolli all olevad üksused või nendega seotud isikud ja üksused, kes on loetletud II lisa.“
- 11 [Vaidlusaluse] otsuse artikliga 2 kanti hageja nimi otsuse 2010/413 II lisa tabelisse, mis sisaldab loetelu „Tuuma- või ballistiliste raketite alastes programmides osalevad isikud ja üksused ning Iraani valitsust toetavad isikud ja üksused“.
- 12 Sellest tulenevalt võttis nõukogu samal päeval vastu [vaidlusaluse määruse]. Selle määruse artikliga 1 kanti hageja nimi määruse nr 267/2012 IX lisa tabelisse, mis sisaldab nimede loetelu „Tuuma- või ballistiliste raketite alastes programmides osalevad isikud ja üksused ning Iraani valitsust toetavad isikud ja üksused“.
- 13 Hageja nimi kanti [vaidlusaluse] otsuse ja [vaidlusaluse] määrusega loeteludesse järgmiste põhjendustega:
- „Riigi omandis ja riigi juhitud ettevõtte, mis annab Iraani valitsusele rahalisi vahendeid. Naftaminister on NIOCi juhatuse esimees ja naftaministri asetäitja on NIOCi tegevdirektor.““
- 3 Lisaks sellele Üldkohtu kirjeldatud vaidluse taustale tuleb mainida määruse nr 267/2012 artikleid 45 ja 46, mis on sõnastatud järgmiselt:
- „Artikkel 45
- „Komisjon teeb järgmist:
- a) muudab II lisa ÜRO Julgeolekunõukogu või sanktsioonide komitee otsuste või liikmesriikide esitatud teabe põhjal;

b) muudab III, IV, V, VI, VII ja X lisa liikmesriikide esitatud teabe põhjal.

Artikkel 46

1. Kui ÜRO Julgeolekunõukogu või sanktsioonide komitee kannab füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse loetellu, kannab nõukogu sellise füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse VIII lisasse.

2. Kui nõukogu otsustab füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse suhtes kohaldada artikli 23 lõigetes 2 ja 3 osutatud meetmeid, muudab ta vastavalt IX lisa.

3. Nõukogu edastab oma otsuse, sealhulgas loetellu kandmise põhjused lõikes 1 või 2 osutatud füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele kas otse, juhul kui aadress on teada, või teatise avaldamise kaudu, ning annab asjaomasele füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele võimaluse esitada oma märkused.

4. Kui esitatakse märkusi või uusi olulisi tõendeid, vaatab nõukogu oma otsuse läbi ning teavitab vastavalt asjaomast füüsilist või juriidilist isikut, üksust või asutust.

5. Kui ÜRO otsustab mõne füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse loetelust välja arvata või muuta loetellu kantud füüsilise või juriidilise isiku, üksuse või asutuse andmeid, muudab nõukogu vastavalt VIII lisa.

6. IX lisas sisalduv loetelu vaadatakse vähemalt iga 12 kuu järel korrapäraselt läbi.“

- 4 Määruse nr 267/2012 lisades II–VII on loetelu selle määruse sätetes mainitud kaupadest, tehnoloogiast, varustusest ja metallidest. X lisas on niisuguste veebisaitide aadressid, kus sisaldub teave selle määruse erinevates artiklites mainitud pädevate ametiasutuste kohta, samuti aadress komisjoni teavitamiseks.
- 5 Määruse nr 267/2012 VIII lisas on loetelu selle määruse artikli 23 lõikes 1 osutatud isikutest ja üksustest, samas kui IX lisas on loetelu selle artikli 23 lõikes 2 osutatud isikutest ja üksustest.
- 6 NIOC esitas 27. detsembril 2012 hagi nii vaidlusaluse otsuse kui ka vaidlusaluse määruse tühistamiseks.

Vaidlustatud kohtuotsus

- 7 Hagi põhjendamiseks esitas NIOC kuus väidet. Esimene väide tulenes ELTL artikli 296 rikkumisest, kuivõrd apellandi hinnangul jäeti vaidlusaluses määruses täpsustamata, millisel õiguslikul alusel see vastu võeti. Teises väites leiti, et vaidlusalusel määrusel puudub sobiv õiguslik alus. Kolmas väide käsitles määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti d ja otsuse 2010/413 (vaidlusaluse otsusega muudetud redaktsioonis) artikli 20 lõike 2 punkti c õigusvastasust. Neljas väide tulenes õigusnormide rikkumisest, faktevast ja kaalutusveast. Viienda väite kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust, kaitseõigusi, hea halduse põhimõtet ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Kuues väide puudutas proportsionaalsuse põhimõtte ja omandiõiguse rikkumist.
- 8 Üldkohus lükkas kõik need väited tagasi ja jättis seetõttu ka hagi tervikuna rahuldamata.

Poolte nõuded

- 9 NIOC palub Euroopa Kohtul:
 - tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

- lubada tal tugineda nõuetele, mis ta esitas Üldkohtus, ja
 - mõista mõlema astme kohtukulud välja nõukogult.
- 10 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus põhjendamata tõttu tervikuna rahuldamata, ja
 - mõista kohtukulud välja NIOC-lt.
- 11 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
 - mõista kohtukulud välja NIOC-lt.

Apellatsioonkaebus

- 12 NIOC esitab apellatsioonkaebuse põhjendamiseks kuus väidet.

Esimene väide, et rikutud on vaidlusaluse määruse põhjendamise kohustust

Poolte argumentid

- 13 Esimese väitega leiab NIOC, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta lükkas tagasi väite, et vaidlusalune määrus on põhjendamata, kuna selles ei ole mainitud selle õiguslikku alust. Sellega seoses vaidlustab ta vaidlustatud kohtuotsuse punkti 43, milles Üldkohus otsustas, et „[k]uivõrd määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikega 2 antakse nõukogule sõnaselgelt pädevus sama määruse artikli 23 lõigete 2 ja 3 rakendamiseks, on [vaidlusaluse] määruse volituses seega selgelt märgitud õiguslik alus, mis volitab nõukogu võtma isiku või üksuse suhtes niisuguseid piiravaid meetmeid, nagu on võetud hageja suhtes“.
- 14 NIOC väidab kohtuotsuse komisjon *vs.* nõukogu (C-370/07, EU:C:2009:590) punktile 39 viidates, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt peab iga akt, mille eesmärk on luua õiguslikke tagajärgi, oma siduva õigusjõu saama liidu õigusnormist, mis peab sõnaselgelt olema õigusliku alusena märgitud ja mis näeb ette õigusliku vormi, milles akt tuleb vastu võtta. Määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikes 2 sisalduvad väljendid „[k]ui nõukogu otsustab“ ja „muudab ta vastavalt IX lisa“ ei näe aga sugugi ette vastuvõetava akti õiguslikku vormi, mistõttu see säte ei saa olla õiguslikuks aluseks aktile, millega muudetakse selle määruse IX lisa, mis sisaldab loetelu selle määruse artikli 23 lõigetes 2 ja 3 osutatud füüsilistest või juriidilistest isikutest, üksustest või asutustest.
- 15 Nõukogu vaidleb NIOC argumentidele vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 16 Esimese väitega leiab NIOC, et Üldkohus rikkus vaidlusaluse määruse põhjenduste puudumist käsitlevat väidet tagasi lükates õigusnormi, otsustades vaidlustatud kohtuotsuse punktis 43, et vaidlusaluse määruse volituses on selgelt märgitud selle vastuvõtmise õiguslik alus, samas kui nimetatud õigusliku alusena mainitud säte ei näe ette vastuvõetava akti õiguslikku vormi.

- 17 Siinkohal tuleb kõigepealt rõhutada, et nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 42 ja 43 rõhutas, mainivad vaidlusaluse määruse volitused sõnaselgelt määruse nr 267/2012 artikli 46 lõiget 2 kui õiguslikku alust, mis volitab nõukogu võtma vastu selliseid piiravaid meetmeid, nagu võeti NIOC suhtes.
- 18 Vastuvõetava akti õigusliku vormi kohta tuleb märkida, et selle täpsustamine ei ole akti õigusliku aluse ettenägemisel tingimata nõutav. Nõukogu märgib õigesti, et paljud aluslepingute sätted ei maini, millises vormis peavad olema õigusaktid, mida võib vastu võtta. Lisaks on ETLT artiklis 296, mille kohaselt „[k]ui aluslepingutes ei täpsustata vastuvõetava õigusakti liiki, otsustavad institutsioonid selle igal üksikul juhul, lähtudes kohaldatavast menetlusest ja proportsionaalsuse põhimõttest“, sõnaselgelt ette nähtud olukord, kus EL toimimise lepingu sätted ei täpsusta nende aktide vormi, mida võib vastu võtta.
- 19 Nendest asjaoludest ilmneb, et kuna vaidlusaluse määruse volitustes on sõnaselgelt märgitud õiguslik alus, mis volitab nõukogu võtma vastu piiravaid meetmeid isiku või üksuse suhtes, ehk määruse nr 267/2012 artikli 46 lõige 2, ei ole vastupidi NIOC väitele vaja, et selles sättes oleks ette nähtud nende õigusaktide vorm, mida nõukogu võib sel alusel vastu võtta, et viide nimetatud sättele oleks vaidlusaluse määruse õigusliku aluse piisav põhjendus. Sellest järeldub, et Üldkohus ei ole sellega seoses õigusnormi rikkunud.
- 20 Seetõttu ei ole esimene väide põhjendatud ja tuleb tagasi lükata.

Teine, kolmas, neljas ja viies väide, mille kohaselt on vaidlusalusel määruisel ebaõige õiguslik alus

Poolte argumendid

- 21 Teise väitega leiab NIOC eelkõige, et vaidlusaluse määruse õiguslik alus oleks pidanud olema ETLT artikkel 215. Kolmandas, neljandas ja viiendas väites rõhutab ta täiendavalt, juhuks kui kohus peaks leidma, et piiravate üksikmeetmete alusena võib viidata ETLT artikli 291 lõikele 2, et täidetud ei olnud selles sättes ette nähtud tingimused, mille korral võib vaidlusaluse määruse õiguslik alus olla määruse nr 267/2012 artikli 46 lõige 2.
- 22 Teises väites vaidlustab NIOC vaidlustatud kohtuotsuse punktid 54 ja 55 ning vaidleb vastu selle kohtuotsuse punktis 56 Üldkohtu tehtud järeldusele, et käesoleval juhul ei olnud nõukogu rahaliste vahendite külmutamise üksikmeetmete vastuvõtmisel kohustatud järgima ETLT artikli 215 lõikes 1 ette nähtud menetlust, vaid tal oli vastavalt ETLT artikli 291 lõikele 2 õigus võtta endale volitus määruse nr 267/2012 artikli 23 lõigete 2 ja 3 rakendamiseks.
- 23 Teise väite esimeses osas rõhutab NIOC, tuginedes kohtuotsuse parlament *vs.* nõukogu (C-130/10, EU:C:2012:472) punktile 65, mille kohaselt ETLT artikli 215 lõige 2 saab olla õiguslik alus piiravatele meetmetele, et see säte kujutab endast ainsat õiguslikku alust piiravate üksikmeetmete võtmiseks, kuna selles on märgitud menetlus, mille kohaselt tuleb niisuguste meetmete kehtestamise akte vastu võtta. Tegemist on ainsa õigusliku alusega, mis on ette nähtud EL toimimise lepingu viienda osa IV jaotises, mis käsitleb piiravaid meetmeid. ETLT artikli 291 lõige 2 on seevastu aluslepingu kuuendas osas, kus on ette nähtud üldnormid, mis ei saa kõrvale kalduda viienda osa IV jaotises ette nähtud erinormidest.
- 24 Käsitletava väite teises osas väidab NIOC, tuginedes kohtuotsuse parlament *vs.* nõukogu (C-130/10, EU:C:2012:472) punktile 48, mille kohaselt ei ole ETLT artiklis 215 ja ETLT artikli 75 ette nähtud menetlused ühitatavad, et sama kehtib ka ETLT artiklis 215 ja ETLT artikli 291 lõikes 2 ette nähtud menetluste kohta. Viimati nimetatud sätte kohta märgib ta, et selles ei ole täpsustatud aktide vastuvõtmise menetlust, mistõttu ETLT artiklit 215 ei saa sellega asendada. Igal juhul tekiks nende EL

toimimise lepingu kahe sätte üksteisega asendatavaks lugemise tagajärjel kaks erinevat piiravate meetmete vastuvõtmise korda, mis viiks nendest meetmetest puudutatud isikute erineva kohtlemiseni, see aga eiraks Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 20 ette nähtud võrdse kohtlemise põhimõtet.

- 25 Teise väite kolmandas osas rõhutab NIOC esiteks, et ERTL artikli 291 lõiget 2 tuleb osas, milles sellega nähakse ette erand ERTL artikli 291 lõikes 1 ette nähtud liikmesriikide pädevuse põhimõttest, tõlgendada kitsendavalt. ERTL artikli 291 lõike 2 kohaselt peavad asjassepuutuvad liidu õigusaktid olema tingimata vajalikud õiguslikult siduvate aktide ühetaoliste rakendustingimuste kehtestamiseks, kuid käesoleval juhul ei ole see nii, sest ERTL artikli 215 lõige 2 võimaldab võtta rakendusmeetmeid. Teiseks vaidleb NIOC vastu vaidlustatud kohtuotsuse punktis 55 Üldkohtu väljendatud seisukohale, et ERTL artikli 215 lõikes 1 ette nähtud menetlus ei sobi tavaliste rakendusmeetmete vastuvõtmiseks, samas kui ERTL artikli 291 lõige 2 peegeldab EL toimimise lepingu koostajate tahet näha ette tõhusam rakendusmenetlus, mida on kohandatud rakendatava meetme liigile ja institutsiooni tegutsemisvõimele. NIOC arvates ei saa Üldkohtu sellekohased subjektiivsed hinnangud põhjendada tuginemist ERTL artikli 291 lõikele 2.
- 26 Kolmandas väites kritiseerib NIOC vaidlustatud kohtuotsuse punkte 74–83 ja Üldkohtu järeldust, et nõukogu põhjendas selle erandliku menetluse kasutamist nõuetekohaselt.
- 27 Selle väite esimeses osas tuletab NIOC meelde kahte ERTL artikli 291 lõikes 2 sätestatud eeldust, mille kohaselt „[k]ui liidu õiguslikult siduvate aktide rakendamiseks on vaja ühetaolisi tingimusi, antakse nende õigusaktide alusel rakendamise volitused komisjonile või nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtudel ja [ELL] artiklites 24 ja 26 ette nähtud juhtudel nõukogule“. Käesoleval juhul ei ole väidetud, et määrusel nr 267/2012 on puutumus ELL artiklitega 24 ja 26, ning pealegi on otsus 2012/35 vastu võetud ELL artikli 29 alusel. NIOC viitab neist eeldustest teisele ja vajadusele nõuetekohaselt põhjendada erijuhtu esinemist. Ta ei nõustu sellega, et tuleb kohaldada aktide põhjendamist käsitlevat kohtupraktikat, millele Üldkohus viitas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 74–76. Ta leiab, et Üldkohus järeldas ebaõigesti, et oli „nõuetekohaselt põhjendatud“ ERTL artikli 291 lõikele 2 viitamise põhjus, mida nähtuvalt selle kohtuotsuse punktist 77 ei ole sõnaselgelt teatavaks tehtud, nähtuvalt kohtuotsuse punktist 80 on väljendatud „lühidalt, kuid arusaadavalt“ ja nähtuvalt kohtuotsuse punktist 82 „piisavalt mõistetavalt“.
- 28 Kolmanda väite teise osaga vaidlustab NIOC vaidlustatud kohtuotsuse punktid 78 ja 79, milles Üldkohus tõlgendas määruse nr 267/2012 põhjendust 28 ja artikli 23 lõiget 2 nii, et need põhjendavad seda, et piiravad meetmed kuuluvad ERTL artikli 291 lõikest 2 tulenevasse nõukogu rakenduspädevusse. Apellandi väitel ei tulene niisugune põhjendus nendest sätetest mitte mingil moel.
- 29 Neljandas väites leiab NIOC, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 86, et määruse nr 267/2012 artikli 46 lõige 2 annab nõukogule pädevuse rakendada nimetatud määruse artikli 23 lõikeid 2 ja 3, millest peaks piisama, et täita selle sätte õigusliku aluse mainimisega seotud põhjendamiskohustus – nimetatud õiguslik alus on ERTL artikli 291 lõige 2. Apellant juhib tähelepanu sellele, et määruse nr 267/2012 artikli 46 lõige 2 ei sisalda ühtegi viidet ERTL artiklile 291 ega maini mõistet „rakendamine“. Seetõttu viitab see määruse sätte nõukogu otsusele, mis on tehtud ERTL artikli 215 lõike 2 alusel.
- 30 Viienda väitega kinnitab NIOC, et Üldkohus rikkus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 87 õigusnormi, kuna ta leidis, et nõukogu ei rikkunud põhjendamiskohustust, kui ta jättis määruse nr 267/2012 volitustes mainimata ERTL artikli 291 lõike 2.
- 31 Nõukogu vaidleb NIOC argumentidele vastu.
- 32 Komisjon väidab, et sobiv õiguslik alus on ERTL artikkel 215.

Euroopa Kohtu hinnang

- 33 Olgu meelde tuletatud, et ELTL artikli 215 lõikes 2 on ette nähtud, et „[k]ui vastavalt Euroopa Liidu lepingu V jaotise 2. peatükile vastu võetud otsuses on nii sätestatud, võib nõukogu lõikes 1 osutatud menetluse kohaselt võtta vastu piiravaid meetmeid juriidiliste või füüsiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes“. ELTL artikli 215 lõike 1 kohaselt teeb nõukogu otsuse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni ühise ettepaneku põhjal kvalifitseeritud hääleteenamusega ja teavitab otsusest Euroopa Parlamenti.
- 34 Nagu Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54, tuleneb juba ELTL artikli 215 sõnastusest, et selle sättega ei ole vastuolus, kui selle alusel vastu võetud määrusega antakse komisjonile või nõukogule rakendusvolitused ELTL artikli 291 lõikes 2 määratletud tingimustel, kui teatavate selles määruses ette nähtud piiravate meetmete jaoks on vaja ühetaolisi rakendustingimusi. Täpsemalt ei tulene ELTL artikli 215 lõikest 2, et piiravaid üksikmeetmeid juriidiliste või füüsiliste isikute ning rühmituste või mitteriiklike üksuste suhtes tuleb tingimata võtta menetluse kohaselt, mis on ette nähtud ELTL artikli 215 lõikes 1, ja et neid ei saa võtta ELTL artikli 291 lõike 2 alusel.
- 35 Lisaks ei ole üheski EL toimimise lepingu sättes ette nähtud, et selle kuues osa, mis sisaldab institutsioonilisi ja rahandussätteid, ei ole kohaldatav piiravatele meetmetele. Viitamine ELTL artikli 291 lõikele 2, milles on ette nähtud, et „[k]ui liidu õiguslikult siduvate aktide rakendamiseks on vaja ühetaolisi tingimusi, antakse nende õigusaktide alusel rakendamisvolitused komisjonile või nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtudel ja Euroopa Liidu lepingu artiklites 24 ja 26 ette nähtud juhtudel nõukogule“, ei olnud seega välistatud, juhul kui selles sättes mainitud tingimused olid täidetud.
- 36 Seoses selle sättega tuleb lisada, et tulenevalt Euroopa Kohtu praktikast hõlmab mõiste „rakendamine“ ühtaegu nii rakendamisnormide väljatöötamist kui ka normide kohaldamist konkreetsetele juhtumitele üksikaktide abil (kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu, 16/88, EU:C:1989:397, punkt 11).
- 37 Neid tähelepanekuid arvestades tuleb käesoleval juhul märkida, et määrus nr 267/2012, mille artikli 46 lõige 2 oli vaidlusaluse määruse vastuvõtmise alus, võeti vastu selleks, et anda EL toimimise lepingu raames vajalikud tagajärjed otsusele 2012/35, millega muudetakse otsust 2010/413, mis käsitleb piiravaid meetmeid viimati nimetatud otsuse I ja II lisas osutatud isikute või üksuste suhtes.
- 38 Määrusega nr 267/2012, mis on õiguslikult siduv akt ELTL artikli 291 lõike 2 tähenduses, nähakse ette üldised kriteeriumid, mis peavad olema täidetud enne, kui isikud või üksused kantakse selle määruse VIII ja IX lisas olevatesse loeteludesse isikutest või üksustest, kelle suhtes tuleb kohaldada piiravaid meetmeid, võttes arvesse otsuses 2010/413 sätestatud nimekirja kandmise üldistes kriteeriumidesse otsusega 2012/35 tehtud muudatusi, mis eelkõige seisnesid Iraani valitsuse toetamist puudutava kriteeriumi lisamises.
- 39 Selles kontekstis toimuski EL toimimise lepingu raames NIOC kandmine vaidlusaluse määrusega määruse nr 267/2012 IX lissasse, kuivõrd see üksus oli vaidlusaluse otsusega kantud otsuse 2010/413 II lissasse; siinjuures olgu täpsustatud sarnaselt vaidlustatud kohtuotsuse punktis 132 Üldkohtu tehtud tähelepanekuga, mida NIOC ei ole apellatsioonkaebuses kritiseerinud, et eespool mainitud kriteerium, mis käsitleb Iraani valitsuse toetamist, võis juba olla esimesena mainitud loetellu kandmise aluseks, olenemata hilisematest muudatustest, mis tehti määruses nr 267/2012 esitatud loetellu kandmise üldkriteeriumidesse pärast vaidlusaluse otsusega otsuses 2010/413 mainitud üldkriteeriumide muutmist.
- 40 Seeläbi kohaldati vaidlusaluse määrusega NIOC-le konkreetselt üldist kriteeriumi, mis käsitleb Iraani valitsuse toetamist ja mille eesmärk on EL toimimise lepingu alusel tagada, et Iraani olukorrrast tingitud piiravate meetmete kohaldamine NIOC-le toimuks kogu Euroopa Liidus ühetaoliselt.

- 41 Seetõttu leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 56 õigesti, et käesoleval juhul oli võimalik tugineda ELTL artikli 291 lõikes 2 ette nähtud rakendusvolitustele.
- 42 Sellest järeldub, et apellatsioonkaebuse teise väite esimene ja kolmas osa ei ole põhjendatud.
- 43 Ülejäänud argumentide kohta, mis NIOC on esitanud teise väite teise osas, tuleb ühest küljest tõdeda, et kohtuotsuse parlament *vs.* nõukogu (C-130/10, EU:C:2012:472) punkt 48 ei ole käesolevas asjas asjakohane, sest nimetatud kohtuotsus käsitleb ELTL artiklite 75 ja 215 vastavat kohaldamisala, erinevalt käesolevast asjast, kus käsitusel on ELTL artikli 215 ja artikli 291 lõike 2 kohaldamisala.
- 44 Mis puudutab teisest küljest võrdse kohtlemise põhimõtte väidetavat rikkumist, mis tuleneb piiravate meetmete võtmise korra erinemisest sõltuvalt sellest, kas isik määratakse kindlaks ELTL artikli 215 lõikel 2 põhineva sättega või ELTL artikli 291 lõikest 2 lähtuva rakendusmääruse vastuvõtmisega, siis tuleb märkida, et arvestades märkimisväärset negatiivset mõju, mida piiravatest meetmetest puudutatud isikute või üksuste loetellu kandmine vastava isiku või üksuse vabadustele ja põhiõigustele avaldab (vt selle kohta kohtuotsused Kadi ja Al Barakaat International Foundation *vs.* nõukogu ja komisjon, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punkt 358, ning komisjon jt *vs.* Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 132), annab iga kanne nende isikute või üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, olenemata sellest, kas see toimub ELTL artikli 215 või ELTL artikli 291 lõike 2 alusel, sellele isikule või üksusele, õiguse pöörduda ELTL artikli 263 neljanda lõigu alusel Euroopa Kohtusse, kuivõrd nende jaoks on see otsus selles osas sarnane üksikotsusega (vt selle kohta kohtuotsus Gbagbo jt *vs.* nõukogu, C-478/11 P – C-482/11 P, EU:C:2013:258, punkt 57), et muu hulgas kontrollida selle üksikotsuse kooskõla alusaktis sätestatud üldiste loetellu kandmise kriteeriumidega.
- 45 Erinevus ELTL artikli 215 ja ELTL artikli 291 lõike 2 alusel toimuva menetluse vahel vastab soovile teha piiravate meetmete valdkonnas objektiivsete kriteeriumide alusel vahet alusaktil ja rakendusaktil. Sellel taustal on ELTL artikli 215 lõikes 1 ette nähtud nõue, mis puudutab liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni ühist ettepanekut, selles sättes ette nähtud menetluse olemuslik tingimus, mitte aga üldine menetluslik tagatis, millele on õigus kõigil isikutel ja üksustel, kes on mis tahes alusel kantud piiravatest meetmetest puudutatud isikute ja üksuste loetellu. Seetõttu ei saa asjaolu, et erinevalt ELTL artikli 215 lõikes 1 ette nähtud menetlusest ei ole niisuguse ühise ettepaneku esitamine ELTL artikli 291 lõikest 2 tulenevate rakendamisevolituste kasutamisel piiravate meetmete võtmise eelduseks, käsitada võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisena niisugusesse loetellu kandmisel.
- 46 Sellest järeldub, et teise väite teine osa on põhjendamata. Seega tuleb väide tervikuna tagasi lükata.
- 47 Järgmiseks tuleb vastuseks kolmandale, neljandale ja viiendale väitele analüüsida, kas vaidlusaluse määruse vastuvõtmise puhul on tegemist mõne seda liiki juhtumiga, kus nõukogu võib õiguslikult siduva akti rakendamise pädevuse ELTL artikli 291 lõike 2 alusel endale jätta.
- 48 Nähtuvalt vaidlustatud kohtuotsuse punktist 59 väitis nõukogu, põhjendamaks, miks ta jättis määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikes 2 rakendamispädevuse endale, et „tegemist oli nõuetekohaselt põhjendatud erijuhuga“. Ta ei maininud ELL artiklites 24 ja 26 nimetatud juhtumite esinemist.
- 49 Seoses ELTL artikli 291 lõikes 2 ette nähtud olukorraga, kus nõukogu võib rakendamisevolitusi ise kasutada, kui tegemist on „nõuetekohaselt põhjendatud erijuhtudega“, tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus on EMÜ asutamislepingu artikli 145 kolmandat taanet, mis vastab ELTL artikli 291 lõikele 2, tõlgendanud nii, et nõukogu peab otsust rakendamispädevust ise teostada üksikasjalikult põhjendama (kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu, 16/88, EU:C:1989:397, punkt 10).

- 50 EÜ artikli 202 kolmandat taanet, millega EÜ asutamislepingu artikli 145 kolmas taane asendati, on samuti tõlgendatud kohtuotsustes komisjon *vs.* nõukogu (C-257/01, EU:C:2005:25, punkt 51) ja parlament *vs.* nõukogu (C-133/06, EU:C:2008:257, punkt 47), kus Euroopa Kohus täpsustas, et nõukogu peab rakendatava akti laadist ja sisust lähtudes nõuetekohaselt põhjendama, miks kaldutakse kõrvale eeskirjast, mille kohaselt juhul, kui ühenduse tasandil on vaja võtta alusakti rakendusmeetmeid, on need volitused asutamislepingu süsteemist tulenevalt tavaliselt komisjonil.
- 51 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et nõukogu annab määruse nr 267/2012 artikliga 45 komisjonile laialdased volitused, mis muu hulgas hõlmavad volitust muuta selle määruse II–VII lisa, kus on esitatud loetelud selle määruse sätetes mainitud kaupadest, tehnoloogiast, varustusest või metallidest. Seevastu määruse nr 267/2012 artikliga 46 jättis nõukogu endale pädevuse muuta selle määruse VIII ja IX lisa ehk loetelusid füüsilistest või juriidilistest isikutest, üksustest või asutustest, kes on loetellu kantud VIII lisa puhul pärast kindlaksmääramist julgeolekunõukogu poolt ja IX lisa puhul Euroopa Liidu poolt sõltumatult võetud piirava meetme tõttu.
- 52 Nende meetmete võrdlemisel ilmneb, et nõukogu jättis endale pädevuse võtta vastu nendest meetmetest kõige tundlikumad ehk julgeolekunõukogu tehtud kindlaksmääramise otsuste hõlmamise EL toimimise lepingu alusel vastu võetud määrusesse ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud meetmete rakendamise – nendel meetmetel on iseäranis suur mõju asjassepuutuvatele füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele.
- 53 Nimelt, nagu juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 44, on sellisel loetellu kandmisel, mis toob kaasa isikute või üksuste rahaliste vahendite külmutamise, hoolimata selle eesmärgist avaldada survet Iraani Islamivabariigile, et ta lõpetaks tuumarelvade leviku tõkestamise seisukohast tundliku tuumaenergiaalase tegevuse ja tuumarelvade kandesüsteemide väljatöötamise, puudutatud isikute ja üksuste vabadustele ja õigustele märkimisväärne negatiivne mõju, mis on ühelt poolt füüsiliste isikute puhul seotud oluliste muudatustega isiku töö- ja pereelus tema omandiõiguse kasutamise piirangute tõttu ning teiselt poolt üksuste puhul häiretega üksuste tegevuses ja eeskätt majandustegevuses (vt selle kohta kohtuotsused Kadi ja Al Barakaat International Foundation *vs.* nõukogu ja komisjon, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punkt 358, ning komisjon jt *vs.* Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punkt 132).
- 54 See rakendamisevolituste andmine nõukogule võib olla põhjendatud ka asjaoluga, et just see institutsioon võtab vastu ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames tehtavad otsused, millega füüsilised või juriidilised isikud, üksused või asutused kantakse nende isikute või üksuste loetellu, kelle rahalised vahendid külmutatakse. Niisuguste otsuste täitmist võib liidus muu hulgas liidu finantsasutustelt nõuda ainult juhul, kui neile järgneb määruse vastuvõtmine EL toimimise lepingu alusel.
- 55 Lisaks, kui ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames tehtava otsusega muudetakse isiku loetellu kandmise põhjendusi, et võtta arvesse märkusi ja tõendeid, mida see isik võib olla nõukogule esitanud, peab see muudatus kajastuma ka EL toimimise lepingu alusel vastu võetud määruses, kuna vastasel juhul võib loendi läbivaatamisel parandamata jäetud põhjendus anda alust selle määruse seaduslikkuse vaidlustamiseks.
- 56 Niisiis otsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 69 ilma õigusnormi rikkumata, et nõukogu võis määruse nr 267/2012 artikli 23 lõigete 2 ja 3 rakendamise pädevuse seaduslikult endale jätta, et tagada rahaliste vahendite külmutamise meetmete võtmise menetluse ja pädevate asutuste poolt otsuse 2010/413 ja määruse nr 267/2012 raames tehtud järelduste üksteisele vastavus nii isiku või üksuse nime esmasel kandmisel asjaomasesse loeteludesse kui ka kande läbivaatamisel pädeva institutsiooni poolt, võttes iseäranis arvesse märkusi ja tõendid, mida huvitatud isik võib olla esitanud.
- 57 Ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames otsuste tegemise ja EL toimimise lepingu alusel meetmete võtmise kooskõlastamine on vajalik seda enam, et piiravate meetmete võtmine füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste suhtes peab toimuma lühikese aja jooksul, olgu siis kas julgeolekunõukogu

resolutsiooni täitmiseks või ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames sõltumatult otsustatud uute kannetega taotletava mõju võimalikult kiireks saavutamiseks. Siinkohal tuleb märkida, et ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames tehtud otsus ja vaidlusalune rakendusmäärus, millega NIOC otsustati loetellu kanda, tehti samal päeval, nagu nõukogul on tavaks.

- 58 See vastavuse, kooskõla ja kiiruse nõue vajalike aktide vastuvõtmisel põhjendab seda, miks tuleb loetellu kandmise meetmeid, mis võetakse EL toimimise lepingu alusel vastu samal ajal ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastuvõetavate meetmetega, lugeda erijuhtudeks ELTL artikli 291 lõike 2 tähenduses. Sel põhjusel – sellele juhtis tähelepanu ka Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 72 – lükkas Euroopa Kohus kohtuotsuses nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 109) tagasi väite, et nõukogul puudus pädevus Manufacturing Support & Procurement Kala Naft CO., Tehrani suhtes niisuguste rahaliste vahendite külmutamise meetmete võtmiseks, nagu on ette nähtud otsuses 2010/413, ELL artikli 29 alusel ning ELTL artikli 291 lõiget 2 aluseks võtva rakendusmäärusega, leides sisuliselt, et EL toimimise lepingu see säte andis nõukogule pädevuse vaidlusaluste meetmete võtmiseks.
- 59 Sellest järeldub, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta asus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 73 seisukohale, et nõukogu võis mõistlikult leida, et vaidlusalused rahaliste vahendite külmutamise meetmed olid erilist laadi ning sellega on põhjendatav, et nõukogu jättis määruse nr 267/2012 artikli 46 lõike 2 rakendamise pädevuse endale.
- 60 Mis puudutab rakendamisevolituste nõukogule andmise põhjendamisega seotud tingimust, siis tuleb märkida, et Üldkohus ei rikkunud õigusnormi, kui ta viitas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 74–76 ELTL artiklis 296 ette nähtud põhjendamiskohustust käsitlevale kohtupraktikale. Euroopa Kohus on nimelt juba otsustanud, et nõukogu peab rakendatava akti laadist ja sisust lähtudes nõuetekohaselt põhjendama, miks kaldutakse kõrvale eeskirjast, et rakendusmeetmete võtmise volitused on tavaliselt komisjonil (kohtuotsused parlament *vs.* nõukogu, C-133/06, EU:C:2008:257, punkt 47, ning parlament ja komisjon *vs.* nõukogu, C-124/13 ja C-125/13, EU:C:2015:790, punkt 53).
- 61 Siinkohal tuleb märkida, et Iraani Islamivabariiki puudutavad otsused ja määrused kujutavad endast üksteisele järgnevaid akte, mida sageli muudetakse ning selguse ja loetavuse huvides regulaarselt asendatakse. Teatavad sätted on aga kõigis neis otsustes ja määrustes sarnased.
- 62 Tuleb nõustuda kohtujuristi ettepaneku punktis 83 ja järgmistes punktides märgituga, mille kohaselt oli rakendamisevolituste andmine nõukogule ette nähtud juba nõukogu 19. aprilli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 423/2007, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT L 103, lk 1), artikli 15 lõikes 2 ning nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta määruse (EL) nr 961/2010, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 423/2007 (ELT L 281, lk 1), artikli 36 lõikes 2. Need kaks sätet tuginesid vastavalt määruse nr 423/2007 põhjendusele 6 ja määruse nr 961/2010 põhjendusele 15. Viimati nimetatud põhjenduses on märgitud, et „pidades silmas erilist ohtu, mida Iraan kujutab rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule, mis väljendub süvenevas mures Iraani tuumaprogrammi pärast, nagu rõhutas Euroopa Ülemkogu 17. juunil 2010, ning selleks, et tagada järjepidevus otsuse 2010/413/ÜVJP I ja II lisa muutmise ja läbivaatamisega, peaks nõukogul olema õigus muuta käesoleva määruse VII ja VIII lisas esitatud loetelusid.“
- 63 Neist asjaoludest ilmneb, et määrusele nr 267/2012 eelnenud määrustes oli rakendamisevolituste andmine nõukogule põhjendatud vajadusega tagada ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames tehtavate loetellu kandmise otsuste ja EL toimimise lepingu alusel vastu võetavate loetellu kandmise meetmete üksteisele vastavus.
- 64 Arvestades rakendusvolituse nõukogule andmise klauslit ja selle kohta määrusele nr 267/2012 eelnenud määrustes esitatud põhjendusi, saab käesoleval juhul tunnustada nõukogu sellekohast pädevust kui vaidlusaluse akti vastuvõtmise taustsüsteemi osa ning selle saab lugeda nõuetekohaselt põhjendatuks ELTL artikli 291 lõike 2 tähenduses. Seega ei ole kolmanda väite esimene osa põhjendatud.

- 65 Kuna see põhjendus kinnitab põhistust, mille Üldkohus esitas vaidlustatud kohtuotsus punktides 78 ja 79, siis tuleb tõdeda, et ka apellatsioonkaebuses esitatud kolmanda väite teine osa on põhjendamatu.
- 66 Seoses asjaoluga, et määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikega 2 toimunud volituse andmise põhjendamisel ei viidatud ETL artikli 291 lõikele 2, tuleb meelde tuletada, et viite puudumine EL toimimise lepingu konkreetsele sättele ei saa olla oluline viga, kui akti õiguslik alus on võimalik kindlaks teha akti muude osade abil (kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu, C-370/07, EU:C:2009:590, punkt 56). Samas tuleb tõdeda samamoodi nagu Üldkohuski leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 85 ja 86, et kuigi määruse nr 267/2012 artikli 46 lõikega 2 toimunud rakendamise volituse andmise põhjendamisel ei mainitud õigusliku alusena ETL artikli 291 lõiget 2, võimaldavad selle määruse sätted siiski aru saada, et nõukogu jättis selle pädevuse endale vastavalt ETL artikli 291 lõikes 2 sätestatud tingimustele. Sellest järeldub, et neljas ja viies väide ei ole põhjendatud.
- 67 Kõigest eelnenud kaalutlustest tuleneb, et teine, kolmas, neljas ja viies väide tuleb tagasi lükata.

Kuues väide, mille kohaselt on Iraani valitsuse toetamist käsitlev kriteerium õigusvastane

Poolte argumentid

- 68 Kuuenda väitega vaidlustab NIOC vaidlustatud kohtuotsuse punkti 109 ja järgmised punktid. Nendes punktides lükkas Üldkohus tagasi õigusvastasuse väite, mis puudutas Iraani valitsuse toetamist käsitlevat õiguslikku kriteeriumi, mida on nimetatud otsuse 2010/413 (otsusega 2012/635 muudetud redaktsioonis) artikli 20 lõike 1 punktis c ning määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punktis d (edaspidi „vaidlusalune kriteerium“) ja mis oli aluseks NIOC kandmisel asjassepuutuvatesse loeteludesse. NIOC väitis, et see kriteerium on osas, milles see määratleb „muud isikud, üksused või asutused, kes toetavad Iraani valitsust ja nende omandis või kontrolli all olevaid üksusi [muu hulgas] materiaalselt, logistiliselt või rahaliselt, või on nendega seotud isikud või üksused“, vastuolus ELL artiklis 2 sätestatud vabaduse ja õigusriigi väärtustega, millega ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastu võetud otsused peavad vastavalt ELL artiklitele 21 ja 23 koosõlas olema. Apellandi väitel annab vaidlusalune kriteerium nõukogule tohutu ja tingimusetu õiguse, mis võimaldab karistada isikuid ja üksusi, kes toetavad – muu hulgas rahaliselt – Iraani valitsust, olemata ise vaidlusalusesse tuumaprogrammi kaasatud. Nii võib nende isikute hulgas olla Iraani maksukohustuslane või ametnik või ka liidu mõne liikmesriigi advokatuuri kuuluv advokaat, kes kaitseb Üldkohtus teatavaid Iraani avaliku sektori üksusi.
- 69 See väide jaguneb kolmeks osaks.
- 70 Väite esimeses osas leiab NIOC, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 115, et nõukogule vaidlusaluse kriteeriumiga antud kaalutusõigus ei ole meelevaldne ega omavoliline, ning selle kohtuotsuse punktis 123, et „vaidlusalune kriteerium piirab nõukogu kaalutusõigust, nähes ette objektiivsed kriteeriumid, ja tagab liidu õigusega nõutava etteaimatavuse“.
- 71 NIOC rõhutab, et Üldkohus tõlgendas vaidlusalust kriteeriumi ebaõigesti, asudes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 119 seisukohale, et see kriteerium „ei puuduta mitte igasugust toetust Iraani valitsusele, vaid seda liiki toetust, mis oma kvantitatiivse või kvalitatiivse olulisuse tõttu aitab kaasa Iraani tuumarelvade alasele tegevusele“. Apellandi väitel ei ole määruses nr 267/2012 „kvantitatiivset või kvalitatiivset olulisust“ puudutavat täpsustust ning selle puhul on tegemist Üldkohtu poolse „ümberkirjutamisega“ enne seda, kui nimetatud kohus teeb järelduse, et see kriteerium vastab etteaimatavuse, selguse ja üheselt mõistetavuse nõuetele.
- 72 NIOC rõhutab veel, et Üldkohus „ähmastas“ vaidlustatud kohtuotsuse punktides 118 ja 120 mõistet „muu hulgas“, samas kui see näitab selgelt, et õigusaktis mainitud toetuse liigid ehk materiaalne, logistiline või rahaline toetus on esitatud üksnes näitlikustamiseks.

- 73 NIOC järeldab sellest, et tõlgendus, mille Üldkohus vaidlusalusele kriteeriumile andis, on ebaõige ja et see kriteerium ei vasta liidu õigusega nõutavatele etteaimatavuse, selguse ja üheselt mõistetavuse nõuetele, kuna see ei võimalda kindlaks teha isikuid, kelle suhtes võib piiravat meetet kohaldada.
- 74 Apellatsioonkaebuse kuuenda väite teises osas leiab NIOC, et vaidlusaluse kriteeriumi „ümberkirjutamisega“ rikkus Üldkohus kaitseõigusi, kuna apellandil ei olnud võimalik vaidlustada tema suhtes kohaldatud piiravat meetet, väites, et see ei ole kooskõlas vaidlusaluse kriteeriumiga selle „ümberkirjutatud“ kujul, kuna sellisena oli see nii talle kui ka nõukogule tundmatu.
- 75 Selle väite kolmandas osas väidab NIOC, et vaidlustatud kohtuotsuse punktid 119 ja 140 on omavahel vastuolus. Punktis 119 leiab Üldkohus, et vaidlusalune kriteerium käsitleb „seda liiki toetust, mis oma kvantitatiivse või kvalitatiivse olulisuse tõttu aitab kaasa Iraani tuumarelvade alasele tegevusele“, samas kui punkti 140 kohaselt puudutab see kriteerium „mis tahes toetust, millel ei tarvitse küll olla otsest või kaudset seost tuumarelva leviku toetamisega, kuid mis oma kvantitatiivse või kvalitatiivse olulisuse tõttu soodustab sellist toetamist, andes Iraani valitsusele ressursse või materiaalseid, rahalisi või logistilisi vahendeid, mis võimaldavad tuumarelvade leviku alast tegevust jätkata“. Apellandi väitel ei saa toetus, millel tuumarelva leviku toetamisega kas või kaudset seost ei ole, niisugust levikut samal ajal toetada. Vastuolu vaidlustatud kohtuotsuse punktide 119 ja 140 vahel kujutab endast selle kohtuotsuse põhjendamisviga.
- 76 Nõukogu, keda toetab komisjon, vaidleb NIOC argumentidele vastu.

Euroopa Kohtu hinnang

- 77 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohus on otsustanud, et liidu seadusandjal on ulatuslik kaalutusõigus valdkondades, mis eeldavad poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid ning milles seadusandja peab andma keerulisi hinnanguid. Kohus järeldas sellest, et nendes valdkondades võetud meetet võib pidada ebaseaduslikuks ainult siis, kui see on pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks ilmselgelt sobimatu (kohtuotsused *Sison vs. nõukogu*, C-266/05 P, EU:C:2007:75, punkt 33, ja *nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 120).
- 78 Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb piiravaid meetmeid kehtestavat määrust tõlgendada mitte ainult arvestades ELTL artikli 215 lõikes 2 osutatud ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames vastu võetud otsust, vaid ka liidu vastuvõetud sätete – sealhulgas selle määru – ajaloolist konteksti (vt selle kohta kohtuotsus *nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 75, ja kohtumäärus *Georgias jt vs. nõukogu ja komisjon*, C-545/14 P, EU:C:2015:791, punkt 33). Sama kehtib ka ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas vastu võetud otsuse kohta, mida tuleb tõlgendada selle vastuvõtmise konteksti arvestades.
- 79 Nii märkis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 118, et vaidlusalune kriteerium kuulub õiguslikku raamistikku, mis on selgelt piiritletud eesmärkidega, millest on kantud Iraani Islamivabariigi suhtes võetud piiravaid meetmeid reguleerivad õigusnormid, ja et muu hulgas täpsustab otsuse 2012/35 põhjendus 13, millega see kriteerium lisati esimest korda otsuse 2010/413 artikli 20 lõikesse 1, sõnaselgelt, et rahaliste vahendite külmutamist tuleb kohaldada isikutele ja üksustele, „kes toetavad Iraani valitsust, et võimaldada valitsusel jätkata tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast tundlikku tuumaenergiaalast tegevust või tuumarelva kandevahendite väljatöötamist, eelkõige isikute ja üksuste suhtes, kes toetavad Iraani valitsust rahaliselt, logistiliselt või materiaalselt“. Samuti tõdes Üldkohus õigesti, et määru nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkt d ütleb samuti välja, et see toetus võib olla „materiaalne, logistiline või rahaline“.

- 80 Üldkohus järeldas sellest vaidlustatud kohtuotsuse punktides 119 ja 120, et vaidlusaluse kriteeriumi muutmisega sooviti loetellu kandmise kriteeriumi laiendada, et see hõlmaks puudutatud isiku või üksuse enda tegevust isegi juhul, kui sellel tegevusel ei ole iseenesest mingit otset või kaudset seost tuumarelvade levikuga, kuid kui see võib seda siiski soodustada, andes Iraani valitsusele ressursse või materiaalseid, rahalisi või logistilisi vahendeid, mis võimaldavad tal edendada tuumarelvade leviku alast tegevust.
- 81 Seda tõlgendust toetab regulatsiooni kujunemislugu, nagu peegeldavad nõukogu dokumendid. Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et resolutsiooni 1929 põhjenduses 17 rõhutas julgeolekunõukogu, et „Iraani energiasektorist saadud tulude ja Iraanis tuumarelva leviku tõkestamise seisukohast tundlike tuumaenergiaalaste tegevuste rahastamise vahel on potentsiaalne seos“, mida on mainitud ka vaidlustatud kohtuotsuse punktis 5. Selle asjaolu arvessevõtmiseks kutsus Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta järeldustele lisatud deklaratsioonis välisasjade nõukogu üles võtma oma järgmisel istungil vastu meetmed resolutsioonis 1929 ette nähtud meetmete rakendamiseks ning sellest üleskutsest ajendatuna võeti vastu meetmed, mis nii otsuses 2010/413 kui ka määruses nr 961/2010 puudutavad muu hulgas naftatööstust.
- 82 Kuna need meetmed osutusid Iraani Islamivabariigi käivitatud tuumaprogrammi peatamiseks või pidurdamiseks ebapiisavaks, otsustas Euroopa Ülemkogu 9. detsembri 2011 järeldustes laiendada liidu võetud piiravate meetmete kohaldamisala, nagu on rõhutatud otsuse 2012/35 põhjenduses 6. 23. jaanuari 2012. aasta järelduste punktis 3 toonitas Ülemkogu asjaolu, et samal päeval vastu võetud piiravate meetmete eesmärk on kahjustada tuumaprogrammi Iraani valitsuse poolset rahastamist ning see ei olnud suunatud Iraani rahva vastu.
- 83 Seda eesmärki võttis arvesse ka Üldkohus, asudes vaidlustatud kohtuotsuse punktis 119 seisukohale, et vaidlusalune kriteerium puudutab seda liiki toetust, mis oma kvantitatiivse või kvalitatiivse olulisuse tõttu aitab kaasa Iraani tuumarelvade alasele tegevusele. Seda tehes ei „kirjutanud“ Üldkohus kõnealust kriteeriumi „ümber“, vaid tõlgendas seda, arvestades nõukogu taotletavaid eesmärke, nii nagu need ilmnevad Iraani Islamivabariiki puudutatavate rahvusvaheliste ja liidu õigusaktide kujunemisloost.
- 84 Ühtlasi tuleb tõdeda, et vastupidi NIOC väidetele ei moonutanud Üldkohus vaidlusalust kriteeriumi, kui ta jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktides 118 ja 120 kriteeriumi sõnastuses kõrvale mõiste „muu hulgas“. Nagu märgib ka nõukogu, kasutas Üldkohus nimetatud punktis 118 väljendit „eelkõige“, mis leidub otsuse 2012/35 põhjenduses 13 ja mis on samaväärne mõistega „muu hulgas“. Samuti märkis Üldkohus nimetatud punkti 118 viimases lauses, et kõnealune toetus „võib“ olla materiaalne, logistiline või rahaline, mis tähendab, et vaidlusalune kriteerium võib hõlmata ka muud liiki toetust.
- 85 Samuti ei ole vastupidi sellele, mida NIOC väidab kuuenda väite kolmandas osas, Üldkohtu põhjendused vastuolulised, kui ta vaidlustatud kohtuotsuse punktis 119 selgitab, et vaidlusalune kriteerium käsitleb „seda liiki toetust, mis oma kvantitatiivse või kvalitatiivse olulisuse tõttu aitab kaasa Iraani tuumarelvade alasele tegevusele“, samas kui punktis 140 rõhutab ta, et see kriteerium puudutab „mis tahes toetust, millel ei tarvitse küll olla otset või kaudset seost tuumarelva leviku toetamisega, kuid mis oma kvantitatiivse või kvalitatiivse olulisuse tõttu võib sellele kaasa aidata, andes Iraani valitsusele ressursse või materiaalseid, rahalisi või logistilisi vahendeid, mis võimaldavad tuumarelvade leviku alast tegevust jätkata“.
- 86 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 119 tõlgendas Üldkohus nimelt otsusega 2012/35 ja määrusega 267/2012 kehtestatud kriteeriumi. Kohtuotsuse punktis 140 selgitas ta seevastu, kuidas vaidlusalune kriteerium lõi seose Iraani valitsuse toetamise ja tuumarelvade leviku alase tegevuse vahel. Siinkohal tuleb märkida, et punkt 140 ei ole selle konteksti arvestades ebaselge, et see takistaks selle kergesti mõistetavust.

- 87 Kõigist neist kaalutlustest tuleneb, et NIOC ei ole oma kuuenda väitega näidanud, et Üldkohus rikkus vaidlusaluse kriteeriumi tõlgendamisel õigusnormi, vastates talle esitatud hagi kolmandale väitele, mis käsitles otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti c ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punkti d õigusvastasust. Apellatsioonkaebuse kuues väide ei ole järelikult põhjendatud ja tuleb tagasi lükata.
- 88 Kuna kõik väited on tagasi lükatud, tuleb apellatsioonkaebus rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- 89 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 näeb ette, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse.
- 90 Vastavalt sama kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 91 Kuna nõukogu on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja NIOC on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb NIOC kohtukulud tema enda kanda jätta ning lisaks temalt välja mõista nõukogu kohtukulud.
- 92 Vastavalt kodukorra artikli 140 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetlustes, kannab komisjon oma kohtukulud ise.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Jätta National Iranian Oil Company kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud.**
- 3. Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda.**

Allkirjad